

PÄHKLIPUREJA

TOOPUNALIPU
EESTI NSV
AKADEEMILINE
BALLETI-

ORDENIGA
RIIKLIK
OOPERI- JA
TEATER

„ESTONIA“

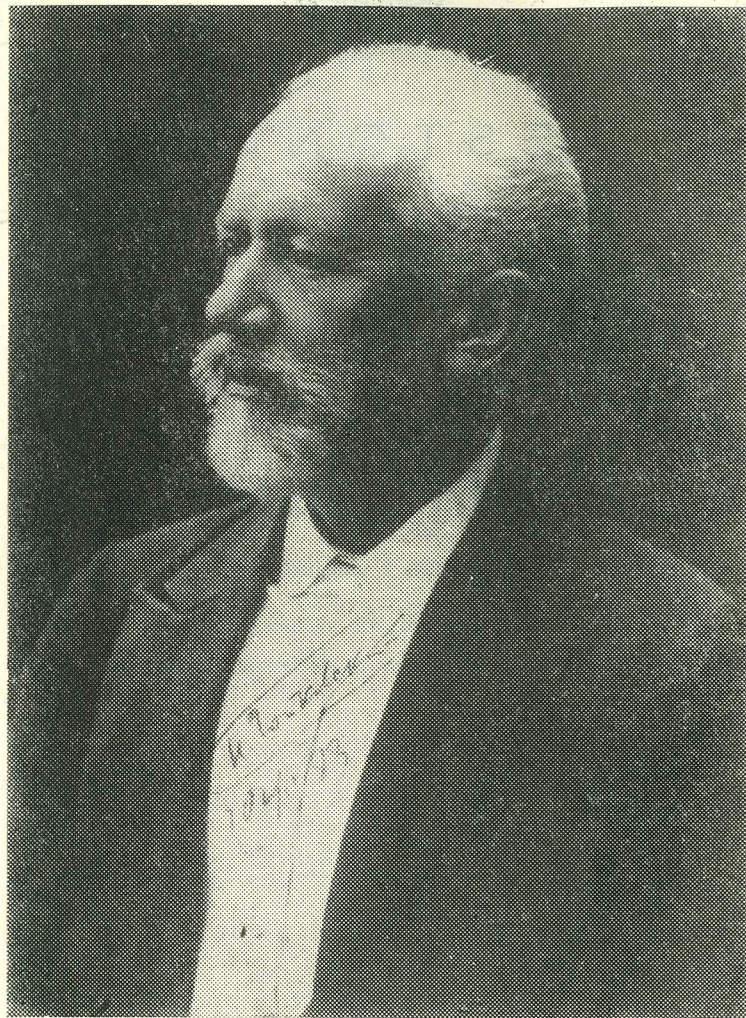
Pähklipureja

Ballett 2 vaatuses

P. Tšaikovski muusika

M. Petipa libreto (E. Hoffmanni ja A. Dumas' muinasjutu järgi)

1965

P. I. Tšaikovski (1840—1893) on jätnud maailma kultuuriajalukku tohtu loomingulise pärandi: 9 ooperit, (nende hulgas «Jevgeni Onegin» ja «Padaemand»), 7 sümfooniati, 3 balletti («Luikede järv», «Uinuv kunitar», «Pähklipureja»), 3 klaverikontserti ja ühe viiulikontserdi, kolm kvartetti, trio, arvukalt programmilisi sümfoonilisi teoseid (avamäng-fantaasia «Romeo ja Julia», sümfooniline poem «Francesca da Rimini» jt.), üle 100 romansi.

Kui oma sümfooniates, ooperites ja romanssides lahendas Tšaikovski uut moodi paljusid nendele žanridele omaseid traditsioonilisi võtteid, siis balletimuusika valdkonnas kuulub talle õigusega sootuks uute muusikalis-dramaturgiliste printsiipide esmakordse rakendaja au.

Tšaikovski ballettide tõeliselt sümfooniline muusika nõudis lavastajalt ja tantsijatelt muusikaliste kujude orgaanilist ümberkehastust koreograafilisteks kujudeks. Selle tulemusena õnnestus välja jõuda kunstiliste saavutuste piirile, mis pani aluse vene balletikunsti ülemaailmsele kuulsusele.

«Pähklipureja» loomiseks sai Tšaikovski tellimuse Peterburi Maria Teatrilt. Ballett on kirjutatud möödunud sajandi väljapaistva ballettmeisteri Marius Petipa detailse stsenaariumi järgi, mille aluseks omakorda olid saksa kirjaniku E. T. A. Hoffmanni muinasjutt «Pähklipureja ja hiirtekuningas» ning A. Dumas-isa poolt selle teose ümbertöeldud prantsuskeelne variant.

Muusika valmis ajavahemikul 1891. a. veebruarist kuni 1892. a. märtsini.

Petipa ise pidi balleti ka lavastama, kuid mitmesuguste asjaolude sunnil nägi teos rambivalgust teise tolleaegse väljapaistva ballettmeisteri Lev Ivanovi lavastuses. «Pähklipureja» esimene etendus toimus 6. detsembril 1892. a. Peterburis Maria Teatris. Peaosades esinesid kuulus Itaalia baleriin Antoinette dell'Era ja Paul Gerdt.

Lääne-Euroopas lavastati «Pähklipureja» esmakordselt 1934. a. Londonis «Sadler's Wells Ballet» poolt (praegune «Royal Ballet»)

«Estonia» lavale jõudis «Pähklipureja» esimest korda 1935/1936. a. hooajal (ballettmeister Rahel Olbrei). Teistkordselt tuli «Pähklipureja» mängukavva 1952/1953. a. hooajal ning käesolev lavastus on seega teatri kolmandaks pöördumiseks Tšaikovski ühe sädelevama loomingupärlil poole.

Ballettmeister-lavastaja: **Enn Suve**

Dirigent: Eesti NSV teen. kunstitegelane **Neeme Järvi**

Kunstnik: **Eldor Renter**

Ballettmeister-repetiitor: Vene NFSV teen. kunstnik
Niina Ulanova

Kontsertmeistrid: **Veera Vetting**
Pavel Birjukov
Enn Kiviloo

Koormeister: **Ira Trilljärv**

Osalised:

I vaatus

Härra Stahlbaum	Verner Loo ✓ Ilmar Silla
Proua Stahlbaum	Eesti NSV teen. kunstnik Eike Joasoo ✓ Aina Petersons
Klaara	Anne Kuldva*
nende lapsed	Riina Uustalu*
Fritz	Vladimir Litovtšenko* Sergei Vorobjov*
Drosselmeier	Väino Aren ✓ Peeter Roos
Mehaanilised nukud	Eesti NSV teen. kunstnik Aime Leis Berta Krumm ✓ Juta Lehiste Helga Ojalo Anton Bome ✓ Peeter Karell Peeter Roos David Sur
Pähklipureja	Endel Poom* Sergei Prilutski*
Hiirtekuningas	Anatoli Gussev* Märt Kalbus*

Lumehelbed (solistid)

Svetlana Balojan
Larissa Kaur
Berta Krumm
Juta Lehiste
Helga Ojalo
Aimi Rumessen
Aigi Rüütel
Larissa Skljanskaja
Tamara Soone
Natalia Tkatšova
Tatjana Vorobjova

Külalised, teenijad, lumehelbed — balletiartistid

Lapsed, mängusõdurid, hiired, jõuluinglid — Tallinna Riikliku Koreograafiakooli õpilased

* Tallinna Riikliku Koreograafiakooli õpilased

II vaatus

Klaara	
Fritz	
Fee Dražee, maiustuste kuninganna	Eesti NSV teen. kunstnik Aime Leis ✓ Eesti NSV teen. kunstnik Tiiu Randviir Tamara Soone Tatjana Vorobjova
Prints Martsipan	Endrik Kerge ✓ Jüri Lass
Sokolaad (hispaania tants)	Eesti NSV teen. kunstnik Ülle Ulla ✓ Larissa Skljanskaja Väino Aren ✓ Endrik Kerge Ludmilla Maltseva Aina Petersons Yvonne Raksnevičs Elonna Sprit Kalju Laidsalu Jaana Puusepp Agu Püüman Juris Žigurs

Kohv (idamaine tants) Eesti NSV teen. kunstnik
 Ülle Ulla
 Svetlana Balojan ✓
 Larissa Kaur
 Verner Loo
 Uno Puusaag ✓

Tee (hiina tants) Berta Krumm ✓
 Juta Lehiste
 Helga Ojalo ✓
 Aimi Rumessen
 Aigi Rüütel
 Natalia Tkatšova
 Anton Bome ✓
 Peeter Roos
 David Sur

Marmelaad (vene tants) Larissa Skljanskaja ✓
 Piia Tiitus
 Teesi Viisimaa
 Peeter Roos ✓
 Kalju Saareke ✓
 Ülo Truusa
 Juris Zigurs

Fee Dražee saatjad, kavalerid — balletiartistid.
 Kokapoisid, köögitüdrukud, hiired — Tallinna Riikliku Koreograafia-
 kooli õpilased

Tegevus toimub Saksamaal fantastilisel ajal.

Etenduse juht: Leida Joonson

Orkestri kontsertmeister: Eesti NSV teen. kunstnik Hugo Schüts

Enn Suve
 Neeme Järvi
 Eldor Renter